

ELŐFIZETÉSI ÁRA		FŐSZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
EGÉSZ ÉVRE	12.— K.	DR. BISCHITZ BÉLA	BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33.
FÉLEVRE	6.— K.	ÜGYVED.	TELEFON 108—00.
	NEGYED ÉVRE		HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT
	EGYES SZÁM		
	3.— K.		
	—60 K.		

Irói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Egy szó Vrdnikről.

A vrdniki állami kőszénbányát tudvalevőleg Wekerle vásárolta meg a Pongrác-család horvátországi ágától. E bányavásár körül a multban s a jelenben sok és rosszmájú szót ejtettek és pedig rendszerint olyan helyeken, amelyek kellő tájékozottsággal a kőszénbányászat terén sohase bírtak.

A minap arról folyt a vita, ki becsülte fel e bányákat, mert e becslés részrehajló volt, azaz inkább rossz és tudatlanságból eredő. Mindez pedig azért hangzott el, hogy egy nagyot lehessen ütni az állami kőszénbányáknak most is siestára utalt központi igazgatóján és esetleg vele együtt az állami szénakció inaugurálóján, Wekerlén. Hogy mire pazarolta el oktanul az állami pénztári készleteket?

Távol áll tőlünk, hogy most hymnusokat zengjünk a szénakció okos és céltudatos voltáról. Megelégszünk annak az egy bebizonyított ténynek, konstatálásával, hogy az állami szénakció indokolt közgazdasági akció volt. Ami már most azon vrdniki becslést illeti, elmondjuk szép rendjén azt, kik becsülték fel azt a bányát s — azt hisszük — ez elég lesz azoknak, akik mindenképp panamát akarnak kisütni e vételből s főképp azt, hogy az állam részéről a vételbe befolyt tényezők nem jártak volna el a legnagyobb elővigyázattal és gondossággal.

Az első becsüs Sobó Jenő volt. E név persze ismeretlen e vétel kritikusaik előtt, amint ismeretlenek lesznek a kiküldött többi becsüsök is. Annál jobban ismeri a szakközönség a selmebányai bányászati akadémia e jeles professzorát, aki a főbányatanácsosi rangosztályban van. Ő küldetett ki annak idején a vrdniki bánya gépészeti berendezésének, valamint építkezési részének felbecslésére, ő nézte át az ingatlanok leltárát is, mint aki tudományos alapossággal e tárgy előadója már évtizedek óta az akadémián az egész újabb bányamérnöki generáció az ő előadásaiból tudja azt, amit tud.

A vrdniki bányát mint bányát s ennek leltárát Réz Géza professor vette fel. A külföldi bányászakadémiák hasonló szaku tanárainak vélekedését ajánlanók meghallgatni azoknak, akik e talpig becsületés és mély tudásu professzor szakvéleményének és becslésének jóságában s alaposságában kétkednek.

A vrdniki szén és ennek minősége és mennyisége is szakértői szemle és becslés tárgyát képezte. Hogy ki becsülte ezt fel? ... Az az ember, akire a mostani és a közvetlenül előző pénzügyi kormányzat az egész peiroleum-, földgáz-, és kálisokutatás összes földtani vizsgálódásait, valamint aranybánya-vételeinek ugyanoly körü becslését bizta és bizza, mint a vrdniki vétel körül Wekerle cselekedte. Kérdjük tehát, vajon csakugyan oly könnyü lelkiismerettel és könnyü kézzel bántak Wekerle idejében az állam pénzével? ...

Dolga volt még a vrdniki vétellel a zágrábi bányakapitányak is. Személyesen kellett a tapasztalatokban megőszült Gulovics Elek bányakapitányak a bányajogi szempontokból teljes megnyugtatót nyújtani, hogy vrdniki vétel perpektuálható legyen. A Pongrác-család összes bányatelkeit és jogosítványait számbevették. És még ezenfelül ennek a bányának összes számadásait évekre visszamenőleg a pénzügyminiszterium számvevőségének egy megbízható embere, Fricsofszky Ede, vizsgálta fölül. Végül Marinovich jogügyi főtanácsos a jogügyek igazgatóságánál a megkötött szerződést jogi szempontokból tanulmányozta és ratifikálta.

Ily körülmények közt minek beszéljünk arról, volt-e szerepe, dolga e vételnél más állami közegnek is? ... Vajon nincsen a közelmultban lezajlott állami vételekben más állami közegnek szerepük, dolguk? Mi megbizunk ezekben.

És minden esetre okosabb, ha állami közeg küldetik ki állami ügyekben szakértői szemlére és becslésre, mintha egy privat társaság emberei kéretnek fel erre. Mert akárhogy is legyen a dolog, nem volt opportunus dolog Lukács mostani miniszterelnök részéről a Magyar Általános Kőszénbányának különben kiválóan szakképzett embereit kiküldeni az állami bányákról szakvéleményre és éppen a Magyar Általános Kőszénbányáit, amely pedig azon általa megvizsgált bányákra már előzőleg vevői és bérlői minőségben reflektált. Azt kell konstatálnunk ily körülmények közt, hogy Wekerle óvatosabban, nagyobb körültekintéssel járt el, mert ez utóbbi esetben egy konkurrens banya emberei mindent inkább fognak mondani a konkurrens bányáiról, mint azt, hogy jók, pláne, mikor éppen azokat a bányákat akarná birtokába venni konkurrensétől.

Ezt a szembeállítást is csak azért, mert egyik-másik napilap, — mi tudjuk, mely oldalról infor-

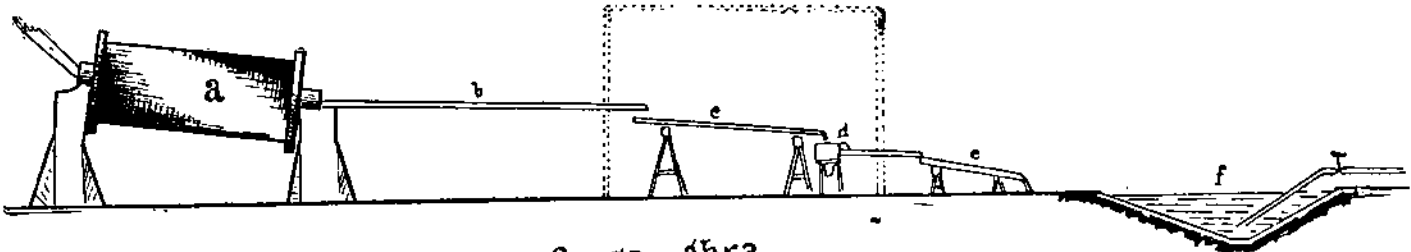
málva — még mindig ki-kiássa a koalíció ezen bűneit. Mi a tárgyilagos közgazdasági közvélemény szószólói lévén, érdekeink ellenére is csak az igazságot szolgáljuk és hirdetjük, farszavakat nem engedvén belopni a közvéleménybe. Furcsa egy kissé, hogy amikor Wekerle politikai possibilitása kerül szóba, mindjárt felmerül egy kis koalíciós kacsa, panamával feleresztve. Nekünk semmi közünk a politikához. De ha bányászatot érdeklő dolog rángatja be a politikába, mi rá mutatunk arra, mi az igazság: azt meghallja az, aki erőnek-erejével be nem fogja a fülét. És itt megadtuk a felvilágosítást arra is, miképpen lehetséges az, hogy — most nem piszkáljuk, okkal, vagy ok nélkül — egy ideiglenesen eltávolított miniszteri tisztviselő hátát porolván, hogyan lehetséges egy többszörösen volt miniszterelnök — pénzügyminiszternek kellemellenkedni, őt jogtalanul nyerekedő szinben feltüntetni fent és alant. Mindenesetre duplán hálás ez a dolog. Mert miközben a multban vájkál a magyar, jótékony feledés homálya borítja a jelent.

Az aranyérc-előkészítés.

Az aranylopás és megakadályozása törvényes úton.

Irta: Popper Ignác bányatársulat főtitkár.

II.

2. sz. ábra.

a) hengermalom;	e) rézlemez;	e) ponyvaszér;
b) zagyvezető csatorna;	d) higany s foncsorfogó;	f) ülepitő.

Az ércek vagy a mult számunkban ismerttetett köpürendszerű zuzókban vagy fenti vázrajzon feltüntetett a-val jelölt hengermalomban (golyók esése és dörzsölése) finom liszté lesznek őrölve. Itt vízzel érintkezve a már előbbmagyarázott zagy b-vel jelölt csatornán keresztül a c-jelű távolabb és elzárt helyen levő síma s kislejtőjű foncsorozott rézlemezekre folyik, hol az aranszemecskék a higanyval érintkezve a foncsort képezik.

A zagy a lemezek elhagyása után ponyvaszerekre folyik, hol nagyobb aranszemecskék, melyek a lemezeken keresztül csuszáltak, vagy a víz által tovarántott higany vagy foncsordarabkák, meg a nehéz pyritek lerakodnak. E darócdarabokat azután időnkint nagy vedrekben mossák, miáltal a szálak közé

leülepedett részecskék a darócról lemosatnak s a veder vagy cseber alján leülepednek. Ezeknek mosása által a gyűjtött anyagból újra nem csekély mennyiségű aranyhoz jutunk. Az így kimosott pyritek pedig kohókba kerülnek s a már előbb említett módon pörköltetnek.

Innen a zagy ülepitőtávkba kerül. Mielőtt az ülepitőberendezés tüzetes ismertetésébe fognék szükségesnek tartom a hengermalom üzem teljes ismertetését.

Az eddigi köpüzásnál a köpü felbontásánál mindig nagy felügyeletre volt szükség, miután a foncsorozás átlag 40—50 %-a köpükben elhelyezett lemezekon történt. S miután ezeken a foncsor rendszeren több milliméter vastagságu volt, ugy a lopás itt eredményesebb volt. A hengermalmokban nem történik foncsorozás, tehát ezekkel való bánásmód bárkinek megengedhető lopás veszélye nélkül. Felügyelet tehát hengermalom kezelésénél teljesen mellőzhető. A felügyelet redukálása természetesen a költségek tetemes alábbszállásával s nagyobb rentabilitással fog járni.

A hengermalmos üzemnél a gyakorlatban a foncsorozó asztalok távolabb állanak a malmoktól (v. össze az 1. és 2. számú vázlatrajzot) s teljesen elzárt helyen foglalnak helyet. Az ezekre való speciális

és nagy felügyelet tehát magától elesik. A mai köpüs rendszer mellett nagyszámú és éberebb felügyeletre volt szükség. A lemezek naponta négyszer lesznek higanyval preparálva, miáltal felfogó kapacitásuk fokozódik. Miután pedig az egész foncsorozási eljárás a küllemezekre szorul s így magától értetődik sok foncsor gyülemlik össze aránylag rövid idő alatt, ugy a termelés hetenkint kétszer távolítandó el a lemezekről. Az eddigi eljárás az érc aranytartalmának átlag 75 %-át nyerte ki. A lemezekről lefolyó átlag még 25 %-ot tartalmazó zagy a darócszereken rakja le aranytartalmát. Az elércesedett aranyat pedig vagy lugzóokban vagy kohókban nyerjük ki.

Említettem, hogy a lemezek elhagyása után a

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

zagy daródarabokra kerül, innen pedig a higanyfogóba, hol higany és foncsorrészecskék rakodnak le, melyeket a víz sodra magával rántott.

Innen a zagy később tüzetesen leirandó ülepitő-tavakba kerül, honnan részint a cyanluggzóba, részint a lisztgőrcra kerülnek a zagy kézzetrészecskéi.

Az ülepitőtavakból mannut-bagger rendszerű szivattyukkal a lisztek egy része a cyanluggzóba kerül, hol a még bennelevő átlagos 20%-os aranytartalmat 15—30—50 méter átmérőjű kádakba kerül, hol 0.05—0.08 %-os cyanluggal való kezeléssel a még hátralevő fémeket feloldják s az oldatból cinkkezeléssel kinyerik.

Mtután megismerkedtünk mindkét aranynerési eljárással, nézzük már most a kettő között mutatkozó óriási eltérések előnyét s a megtakarítások nagyságát.

Az új rendszernek mindenekelőtt rendkívül nagy jelentősége abban rejlik, hogy a lopást, mely ma oly gyakori, csaknem teljesen lehetetlenné teszi, főelőnye pedig az, hogy az üzemköltségeket csaknem a felére redukálja. Ennek teljes bizonyítására alábbiakban teljesen reális szám adatokkal szolgálhatok, melyeket sikerült beszerezniem s melyekből a mondottak valódisága teljes beigazolást nyer.

Adataim úgy az üzem egyszerűsítését, mint az üzemköltségek redukálását tüntetik fel.

Számításaink alapjául szolgáljon egy már a mi berendezéseink szerinti modern nagyüzem, mely naponta átlag 500—600 tonna zuzóércet zuz fel:

Zuzó (köpü) üzem:	Hengermalomüzem:
A köpük száma 40 a 5 nyíl a 360 kg súlyban	4 hengermalom 4 m. hosz- szal, 1.8 m. széles
napi teljesítmény 15 tonna	150 t.
összes erőfogyasztás 360 lóerő	200 HP.
alk. munkások száma 46	12
(12 órás műszakban)	(12 órás műszakban)
felügyelet 21	12
(8 órás műszakban)	(8 órás műszakban)

A 45%-os gépköltségmegtakarításon kívül számottevő megtakarítással jár a hengermalomüzem csekélyebb vízfelhasználása. E megtakarítás a régebbi üzemek vízköltségeinek 60%-os elesését teszi s egyszerűs mind a vízkérdést is megoldja, amennyiben jelenleg nagyobb zuzóüzem csak ott volt lehetséges, hol a kellő vízmennyiség állt rendelkezésre.

Miután pedig az üzem teljesen egyszerűvé válik, kisebbek s olcsóbbak lesznek a javítások s a gépezetek, meg csővezetékek, valamint az épületek jókarbantartása.

Egyben egy reális összeállítást is közlök, mely

a két üzemrendszer közötti különbséget a legfényesebben fogja illusztrálni:

Egy év kiadásainak összeállítása:

	Közpürendszer	Hengermalomrendszer
Felügyelet	46103.51	27662.10
Gépköltségek	79.80.47	43604.25
Dinamók	7398.61	7393.61
Szivattyúk	14480.72	5792.00
Munkabérek	59638.35	15505.97
Anyagköltségek	69227.40	39227.90
Kémlekköltségek	4290.69	4290.69
Lakbérek (tisztviselők)	4200.00	3000.00
Különböző előre nem láth.	21659.92	15659.92
Osszesen: K	309280.17	K 159140.44

E számok üzemeredményei két teljesen egyenlő viszonyok között teljesen egyenlő teljesítőképességgel bíró üzem reális eredményei.

E szám adatok mindennemű magyarázatot nélkülöznek s a mondottakat teljes mértékben igazolják.

Most pedig térjünk át a zagy tisztítás, illetve ülepités kérdésére, mely hazai bányászatunk szempontjából nem kis jelentőségű.

Az eddigi szokás egész hazánkban az volt, hogy a zuzó zagyot az élővizekbe bocsátották, mi természetesen sok anomáliának és kárnak kulfurrássá lett. A kártérítések az utóbbi időben mind sűrűbbek lettek, úgy hogy ezzel a kérdéssel is komolyan kellett foglalkozni.

Az ülepitésnek azon elavult rendszere divott, hogy a zuzó zagyot nagy kiterjedésű ülepitőtavakba vezették s a leülepedett lisztek a víz eltávolítása után ellapátolták. E rendszer kezdetlegessége még laikusok előtt is feltűnő, miután állandó s nagyüzem mellett számtalan és nagyterjedelmű ülepitőtóra van szükség, másrészt az állandó ellapátolás a legdrágább munkaerő, az emberi erővel való elszállítás horribilis költségekkel jár.

Eddig a legjobb eredményeket érte el a Borsig rendszerű mannut-bagger ülepitő berendezés, melyet nagy vonásokban a következőkben adom:

Miután vizitörvényünknek van oly intézkedése, mely az élőviz megszenyezését tiltja, szükségessé váltak oly berendezések létesítése, melyek a beszenyezett folyóvizet ipari és gazdasági használatra újból alkalmassá teszik.

A fent említett ülepitőberendezés rendeltetése a zuzókból kikerülő zagyok megtisztítása és az így megtisztított vizet újabb ipari vagy gazdasági célokra alkalmassá tenni.

A vitzisztító eljárás lényegében két folyamatra oszlik úgy mint:

1. az iszapnak medencékben való ülepitésére,

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96. 714/4)

■ ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ■

2. a leülepitett iszapoknak folytonos elvonása illetve eltávolítása az ülepitő medencékből.

Jellemző ezen eljárásra, azon körülmény, hogy az eltávolított iszap az eddigi eljárásoktól eltérően nem hig, tehát sok vízzel kevert, hanem nehezen folyó s kevés vízzel bíró pépszerű állapotban szivattyuk mellőzésével szállítatik ki zárt csőrendszerben az iszapgőrcsra. Eltekintve a csekély anyagrongálástól ezen eljárásnak még az az előnye, hogy az elhasznált, tehát a tisztításnak alávetett zagy víztartalmának mintegy 70 %-át azonnal ismét érczuzásra, vagy esetleg más ipari vagy gazdasági célokra fel lehet használni, míg az iszappal csak mintegy 30 % kerül az iszapgőrcsra. Az iszapról leszivárgó víz miután egy kavicsrétegen átfolyt ismét visszavezetetik az üzem vizgyűjtő medencéjébe. Így állandó körfolyamat létesítendő, melynél csak a párolgás és a talaj felszívása által keletkezett vízveszteségek lesznek pótlandók a folyómederből.

Ezen iszapülepitő berendezés több egymástól független egymás mellett elhelyezett csucsmedencéből áll, mely a zuzdából kikerülő iszaptermékek ülepitésére szolgálnak.

A berendezés működése a következő:

A medencék tiszta vízzel megtöltendők. Erre: zuzmóműből kikerülő zagy a zagyvezetőcsatornán keresztül a medence rendszer befolyási oldalán elhelyezett elosztócsatornába (a) jut, ahonnan a medencének teljes hosszában átfolyik azokon. A zagyban levő szilárd alkatrészek ugymint darák, lisztek és iszapok fajsúly és szemnagyság szerint lerakodnak az ülepitők b-vel jelölt csucsáiban, ahonnan az ott elhelyezett külön-külön szeleppel ellátott leszívó csöveken át a csőhálózat végén elhelyezett c-vel jelölt iszapgyűjtőtartányokba, majd innen az iszapgőrcsra vagy a lugszóba jutnak.

A zagy a vízzel telt medencékbe kerülve lassan tovahalad maga előtt taszítva a tiszta vizet, a medencék végéhez érkeve a lassu folyás következtében a lerakodás ivalakban történik. A medence

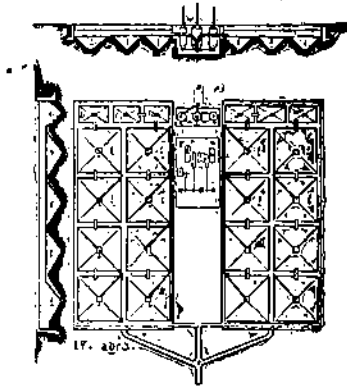
elején a zagy befolyásánál a durva részecskék rakódnak le, a vége felé pedig a mind finomabb és finomabb részecskék sülyednek alá.

Az előbb említett ivalaku mozgás alábbi vázlatrajzban feltüntetve.

Az imént tárgyalt iszapülepitők rajzait és metszeteit tekintettel azok terjedelmére a következő oldalon csatolom be.

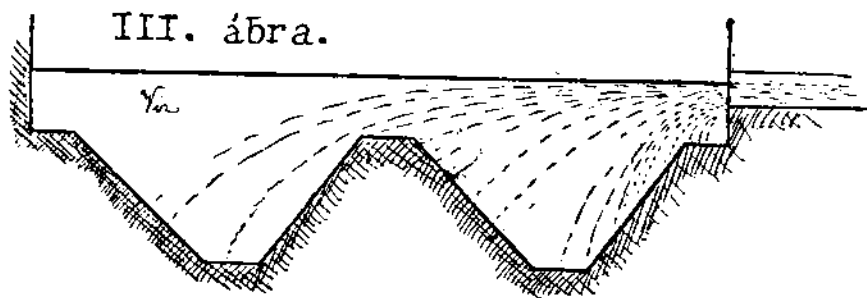
E berendezés, mely e téren egyedül vált be mindenütt, hol modern aranybányaüzemet tartanak fenn, igen kevés munkaerőt igényel, az iszap eltávolítása pedig igen kis üzemerővel eszközölhető. Mivel pedig az iszapok folyékony állapotban szállítatának el, nem szükséges hogy az ülepitők hosszú időn át ülepitésnek legyenek ki téve. Csak ezen berendezés által érhető el az, hogy szüntelen üzem biztosíthatassék.

Ülepitő berendezés-berendezés vázlatja.

- a) elosztócsatorna;
- b) gyűjtő;
- c) iszapgyűjtő;
- d) szívócsőhálózat; d) nyomócsővezeték;
- e) kifolyás;
- f) csucsmedence;
- f) előülepitő csucsmedence;
- g) kompresszor;
- h) vakuumszivattyú;
- i) motor.

Folyt. köv.

MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴
 Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.
 Kenőolajok, tisztítógyapot, gépirizik. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Egy új államtitkár.

Ha kissé késve is, de mi is visszatérünk arra, hogy az állami bányászat és kohászat új munkatársat, új főnököt — mondhatjuk — új erőt kapott gojzesti és mezőmadarasi Madarassy Gábor újonnan kinevezett pénzügyi államtitkár személyében.

Új munkatárs, új és friss erő ő a bányászat birodalmában, mert eddig e téren nem működött. Új és friss erő, mert tévedés az, mintha azok, akik nem valamely szakmának hivatásos művelői, nem lehetnének hasznos és produktív erők. Ime, Teleszky pénzügyminiszter egyénisége a világos bizonyosság erre; amikor államtitkár korában befolyt a bányászat a bányászat dolgaiba, mely értelemmel, ritka nagy ügyszeretettel és a bányászat kétségtelen nagy hasznára történt ez mindig.

Madarassy Gáborról igen hízelgő és tekintélyektől eredő véleményeket volt alkalmunk hallani. Az a tisztviselő, aki magáról ily nézeteket „teremt”, a helyén van. Mi, akik a műszaki államtitkárság eszméjét fejtettük és portáljuk, teljes elismeréssel és várakozással vagyunk eltelve egy ilyen tisztviselő működése iránt. Madarassy Gábor — mint az állami dohány- és lottójövedékek — amerikaián szólva — a mekerje (mékerje), a szó szoros értelmében megmutatta, hogy tud alkotni. Ez az alkotás abban van, hogy a polgárok anyagi megterhelése nélkül és a gyártmányok minőségének feljavítása mellett is jelentékeny summákkal tudta gyarapítani az államháztartás mérlegét. Éppen erre van nagyszükség jelenleg az állami bányászat minden ágában és ennek a lehetővé tételén buzgólkodnánk mi is, a közérdeket viselve szívünkön, bár, lehet, hogy e pillanatban talán nem találtuk el a helyes eszközöket.

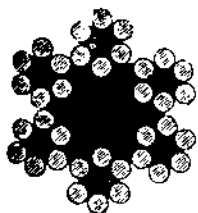
Az új államtitkár nagy ügykört talál a bányászatban. Megtartotta régi hatáskörét és — őszintén megvallva — félünk attól, hogy ez a régi szereim inkább lefoglalja majd, mint a bányászat. Pedig biztosíthatjuk, hálásabb talajt aligha találhatna, ahol anyai a terendő, mint e téren. Ha csak a földgáz-kérdés enormis voltát emeljük ki, már ezzel is eleget mondtunk. A bányászat akár mely szakát nézzük, a fém, só, kőszénbányászatot, a vasműveket: az államvagyon oly hatalmas kontigensét teszi, hogy valóban érdemes egy oly

képzett embernek, mint amilyennek mi az új államtitkárt emlegetni halljuk, annak a problémának megoldására adnia a fejét, mint volna lehetséges ezeket azon ágaiban, hol a deficit elmaradhatatlan volt eddig, jövedelmezővé tenni. Meg lehet találni a módjait, mert megvannak rá a lehetőségek. Az az ember, aki ennek nyitjára jön, maradandó emléket emel magának a magyar államháztartás történetében. S addig is, míg felállíthatnák a műszaki államtitkárság, ambicionálhatná, hogy ő legyen az a férfiú, aki oly örököt ad át maga után, amely mint mű, őt dicsérendi mesterül.

Az új államtitkár életrajzi adatai a következők:

Gojzesti és mezőmadarasi Madarassy Gábor, Madarassy Pál v. b. t. tanácsosnak, a volt pénzügyminiszteri államtitkárnak és a pénzügyi közigazgatási bíróság egykori elnökének fia, 1859 szeptember 19-én született Budapesten. Állami szolgálatát jogi tanulmányainak bevégezése után, a kincstári jogügyek igazgatóságánál fogalmazó-gyakornoki minőségben kezdte meg 1880-ban. 1881-ben fogalmazósegéddé, 1882-ben fogalmazóvá nevezte ki; 1885-ben miniszteri fogalmazó lett a pénzügyminiszteriumban. 1889-ben miniszteri titkárrá, 1891-ben pedig osztálytanácsossá nevezték ki. 1900 végén miniszteri tanácsos lett és a dohányjövedéki központi igazgatóság élére került. 1903. évben a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével lett kiöntetve. Ugyanez évben kapta meg a németalföldi Nassau-Orániai rend középkeresztjét. 1904-ben pedig a japán szt. Kincs-rend II. osztályának tulajdonosává lett.

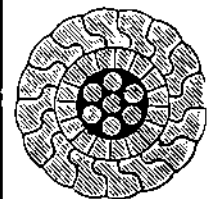
A vasbeton-aknák, melyekről már hirt adtuk, egész bizonyosan el fognak készülni, mert az állami kőszénbányák, egy hírünk szerint, megkötötték a szerződést a világ e nembeli első cégével, a besztercebányai „Wünsch és Társa” céggel, mely eddig, ha nem is valami kiváló sikerrel, csatorna és vízvezeték építése terén excellált. Beton csatorna csöveiből még a cég életének első folyásából bőven vannak lerakva javarészt az Angyalföldön, Budapest VI. kerületének kültermi része, ahol a cég üzleti telepe volt. Életének e szakából maradandó alkotása még a már említett Andrassy-uti földalatti vasút, melynek betonmunkálatába azért bukott bele, mert a Kereskedelmi Bank — ő tudja mért — megvonta tőle a hitelt. Ez arra enged következtetni, hogy másfél milliós állami munkát rábizni csakis megfelelő cautelák mellett volt szabad és mi igazán kíváncsiak vagyunk arra, vajjon az állami kőszénbányák megszerezték-e a szükséges garancákat

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. ⚡ Villamvilágítási vezetékek.

Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

minden eshetőségre nézve. Amely garanciák nemcsak jogokat adnak, mert ugyan mit ér a jog ott, ahol nincs vagy nem lesz fedezet, vagy ha lesz is, de nem lesz elegendő. Aztán még egy aggály. A budapesti földalattit csak azért hívják így, mert hogy éppen nem jár a villamos a felszínen, de viszont egészen kétségtelen, hogy 50 cm-nyire jár a földalatt. Ez csak nem volt bányamunka, ahol 100 és 100 méterekre menő mélységekben kell végrehajtani mindent. Még azt érthetők, ha egy aknával tett volna kísérletet az állam. De egyszerre többel és egyszerre keresztvágatokat s minden egyebet erre az e téren járatlan cégre bizni. És akkor, amikor éppen a közelmúltban sült ki, hogy a Németországban telepített vasbeton-aknák, alighogy négy évesek voltak, abszolúte nem feleltek meg a legegyszerűbb kivánalmaknak, jóllehet, azokat nem úgy mint nálunk, hanem egy évtizedek óta tisztán és kizárólag bányamunkákkal és jelesen aknamélyítéssel foglalkozó világhírű s kipróbált német cég építette. Ez a besztzercebányai cég azonfelül, hogy Kassa város vízvezetékét is építette — egy eddig ellen nem őrzött hírünk szerint nem meglepésre — az állami vasművek zólyombrezói vasgyárában az új villanytelep részére épített egy 4—5 km-es vízvezető csatornát, persze nem a levegőben, mint ahogy a Via Appián a nagy Róma vezette volt. De ez a vízvezető-csatorna csak nem megy szintén bányamunka-számba, mint a budapesti Ferenc József-vasút? . . . Ha ez a vasgyári csatorna jó is, ez a beton jószágán mulik, ami annál keményebb lesz, mennél tovább van vízben, vagy mennél tovább vezeti a vizet. De egy aknánál már más a dolog, mert itt a villamos bolygó áramnak is van és pedig igen szomorú szerepe, itt van oldalnyomás, a keresztvágatokban talp-duzzadás. És a Szápári Kőszénbánya R.-T. a megmondhatója, használt-e a talp-duzzadás ellen neki a másfélméteres vasbeton is? Bezzeg úgy felemelte azt a bányavasút alatt, mintha pehelylyel lett volna behintve a talpfák alatt. Pedig Petrozsényben tudunkkal épügy jelentkezett az utóbbi időkben a talp-duzzadás, mint Vrdniken 1—2 évvel ezelőtt. Mi csak annyit mondunk, hogy a cég első pályafutását maga Wünsch Róbert vezette, aki jó betonember vala. A „Wünsch és társa“ céget már nem is ő vezeti. Hát jó lesz vigyázni.

Az egregyvölgyi kőszénbánya Zsibón hivatalból eszközölt felmérései konstatálták, hogy 140,000 m² terület van feltárva amiből jelenleg 112,000 köbméter vagyis 1,008,000 mm. szén termelhető ki. A lefejtés egy tervbe vett iparvágány kiépítése után fog foganatosíttatni. E 6000 kalóriás szén a szatmári ipar részéről nagy kereslet tárgyát képezi,

A kalcium-karbid kartell. A kalcium-karbid harci vámjának védelme alatt a kartell célirányosnak tartotta árait június 15-ikétől érvénynyel újból 1 koronával emelni. Az ipar tökéletesen ki van szolgáltatva ama kartellnek, mely érdekeit 24 korona autonom-vámmal védi. A vám tételszáma 1745. A kalcium-karbid fogyasztása az ország bányauzemének fejlődésével évről-évre növekszik; a növekedés oly nagymérvű, hogy a 24 koronás védvám ma semmiként sincs indokolva. Vonatkozó behozatalunk Ausztriából, 1906-ban 31000 q volt, amely szám 1909-ben már 55000 q-ra növekedett. 1908-ban Ausztriából 25000,

Okleveles gépészmérnök,

aki 3 havi

mélyfurási gyakorlattal

bir, állást keres, amelyet azonnal elfoglal.

Cím a kiadóhivatalban. (874/31)

Maschinenbau-Anstalt Humboldt,

köln-kalki cég, 34937. számú (873/27)

„Ujítások forgó zuzógépeken“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összekötöttest keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad. — Bővebb felvilágosítással szolgát: KALMÁR J., Szabadalmi Ügyvivő iroda Budapest, VII., Rákóczi-u. 44. sz.

Murex Magnetic Company Limited,

londoni cég 4704S. számú (873/27)

„Ércelőkészítő eljárás“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba vétele céljából, belföldi gyárosokkal összekötöttest keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad. — Bővebb felvilágosítással szolgát: KALMÁR J., Szabadalmi Ügyvivő iroda Budapest, VII., Rákóczi-u. 44. sz.

Mielőbbi belépésre keres

az ajkai bányagondnokság egy megbízható, erélyes

főaknászt- és gyakorlott expeditort.

A főaknásztól a bányaiskolának sikeres olvégzésén kívül több évi szénbánya-gyakorlat; az expeditortól azon minőségben szintén több évi gyakorlat s mindkettőtől a magyar és német nyelvnek szóban és írásban való ismerete kívántatik meg. Sajátkezűleg írt folyamodványok, bizonyítvány-másolatokkal felszerelve, a fizetési igények megjelölésével fenti bányagondnoksághoz küldendők. (Posta, Ajka Veszprémmegye.)

(87)

Boszniából 18000, összesen 43000 q hozattunk, kerek 1 millió korona értékben. Összkivitelünk csak 249 q volt és e mennyiség is Szerbiába ment, 1909-ben a 24 korona autonom-vám védelme alatt, fentebb említett 55000 q-ból, szállított Ausztria 33000 q, Bosznia 22000 q, Franciaországból kísérletek céljaira egy. mm. jött be. Ugyanez évben, vagyis 1909-ben Magyarország már közvetítő kereskedelemre is tett szert, amennyiben kivitele az 1300 q-t megközelítette. Kivittünk 1909-ben Ausztriába 800 q, Boszniába 264, Szerbiába 132, Romániába 83 q, Bulgáriába 7 és Törökországba 3 q. Eme év összehozatalának értéke 1,387.000 koronára rugott. A behozatali egységárak akkori időben 25 koronát tettek ki, míg a kiviteli egységárak 29 koronában taxáltattak.

Németország bányaiiparát a kalcium-karbid világkartellje távolról sem érinti annyira, mint a közös Monarchia, nevezetesen Magyarország iparát. Németország a kalcium-karbidban, (nézd 316. a vámtételt) velünk szemben jóformán vámentes-

séget élvez. Ez volt a német politika válasza a világgartell tulkapásaival szemben. Németország kalcium-karbid importja 1910-ben volt:

Schweizből	181.000 q á M 16—	M 2.906.000
Norvégiából	110.447	15.90
Ausztriából	12.000	16.40 = „ 197.000
		M 4.870.000

A felsorolt pár számsorozattól látható, hogy míg Németország bányáiparának karbidja átlag q-ként kerek 20 koronába kerül, a magyaripar átlag kerek 30 koronával kénytelen számolni, vagyis világítás címen átlag 50%-al többet költenek.

Igy hát nincs mit csodálkozni azon, ha a magyar szén termelése viszonylagosan is többbe kerül, mint a német, mert hisz miként a karbidnál úgy szaporodnak a költségek minden egyéb beszerzési tételeknél is. Koncedáljuk, hogy a közös monarchia karbidiparának bizonyos vámvédelemre szüksége van, de e védelem nem nyerhet oly vámtételben kifejezést, mely egyszerűen harci jellegű. Ha a vámtétel 24 koronáról 10, maximálisan 12 koronára csökkentetnék, be nem állhatna ama abstrus helyzet, hogy míg a világgartell osztály Magyarországra kerek 30 koronával számítja a karbid mm-ját, ugyanezen karbidot Németországnak 10 kor.-val, vagyis 50%-al olcsóbban, kerek 20 koronával adhassa. Mi ráutaltunk a helyzet félszeg voltára és a hivatott körök, a Tarifa-bizottság, az Omke, az Országos Iparegyesület stb. testületek volnának hivatva össziparunk, de nevezetesen a bányáiparunk érdekében a kérdéssel behatóbban foglalkozni. (U. M.)

A vashoni márványbányák vesztesége. A nagyváradi—belényesi—vaskohi vasúti részvénytársaság nemrég tartott ülésén az igazgatóság jelentette, hogy a vaskohi márványbányák üzemét a szenvedett veszteségek miatt be kellett szüntetni és a mérlegből 120.000 koronát vettek föl e bányák veszteségei címen.

„Theodor bagy baia Kraszka csel din sus pál.” Ez a furcsa nevű társaság évtizedek előtt alakult meg a hunyadmegyei Nagymás községben, hogy a Gyalszaka hegyen bányászatot folytasson. Le is foglaltak megfelelő területet, bányászatra azonban egyáltalában nem került a sor. A zalatnai bányakapitányság már régebben 20 korona hírség kivásával akarta a társulatot a bányászat megkezdésére buzdítani. Minthogy azonban a részvényesek a kitűzött 30 napon belül a felszólításnak eleget nem tettek, a zalatnai bányakapitány következetes üzemelhanyagolás miatt a jogosítványokat felvonta. Ilyen vége lett a Theodor bagy baia Kraszka csel din susz pál bányának.

Egy alaptőke-emelés. Az Urikány-Zsirvölgy Magyar Kőszénbánya r. t. kerek hét millió koronával emelte alaptőkéjét. Erről a műveletről, mint szándékról már adtunk hírt, most azonban mint perfectuált tényről számolhatunk be, pedig még május 4-én bizatott meg ennek végrehajtásával a vállalat igazgatósága. Az alaptőke — emelésben persze a Magyar Általános Hitelbank játszsza a főszerepet, s e társaság összes pénzműveleit ez az előkelő intézet bonyolítja le. A mostani alaptőke-emelés egy részvénykicserélési művelettel is járt, amennyiben a régi s mostani részvények névértéke egységesítettvén, a régi részvények új névértékükre cserélendők be. 26 ezer részvény, bár jegyeztetni fog a tőzsdén

mégse kerül piacra, mert ezek egy kézbe adtak, amely nem kíván tőlük megválni. Miket e tőkeemelésből az érdekel, hogy ismét látunk egy magyar bányavállalatot, melynél megvan a mód és lehetőség a legexpansivabb fejlődésre. Bár eddig is előkelő helyet foglalt el 9 millió korona alaptőkéjével a magyar szénbánya-vállalatok közt, de a (mostani 16 millió alaptőke a tisztán szénbányászattal foglalkozó vállalatok közt most már elvitathatlanul biztosítja részére a 3. helyet. E vállalat szolid üzletkezelése méltó mindenben a Hitelbank előkelő és coculáns üzletkezeléséhez, szene a legjobb, illetve a legnagyobb hőértékű szén Magyarországon s mennyisége is biztosítja e vállalat florealásának. A vállalat 1891-ben alakult francia tőkével; a részvénytőke eredetileg 30.000 drb. 100 forintos részvényben 3 millió forintból állott s a ma bekövetkezett alaptőke felemeléséig ezen összes 9.5 millió koronára emelkedett. 1896-óta a Magyar Általános Hitelbank tőkerészesedése folytán a vállalat vezetésére befolyást gyakorolt, ami annak élénk fejlődésében is visszatükröződik.

A budapesti ásványolajgyár r. t. június 30-án tartotta rendes közgyűlését. Nyereség-vesztésszámla. Tartozik: Veszteségelővitel Budapest 622,280 kor. 72 fill. Jedliczében 860,706 kor. 11 fill. Kétes követelések 5530 kor. 73 fill. Kamatszám 222,028 kor. 77 fill. Összköltség 174,773 kor. 93 fill. Javítás és fentartás 76,566 kor. 62 fill. 1911/1912. évi nyereség Budapest 214,405 kor. 60 fill. 1911/1912. évi nyereség Jedliczében 887 kor. 60 fill. Összesen 2,177,180 kor. 08 fill. Követel: Összjövedelem számlától 694,193 kor. 25 fill. Veszteségelővitelért 1910/1911. üzletévről 1,482,986 kor. 83 fill. Összesen 2,177,180 kor. 08 fill.

A kőszállítványok vasúti továbbítása. A Kőbánya- és Utépitő-vállalkozók Országos Egyesületének kérelmére a kereskedelemügyi miniszter rendelkezéssel hatályon kívül helyezte azt az intézkedést, hogy közúti célokra való kőszállítványok csakis február 15 és augusztus 15 közt továbbíthatók vasúton, az év többi részében nem. Ezentúl a kőbánya-vállalatok bármikor, különösen az őszi évadban is akadálytalanul szállíthatják közküldeményeiket. A miniszter azonban azt a kérelmet intézte a kőbánya-vállalatokhoz, hogy a lehetőséghez képest az őszi évad előtt bonyolítsák le a szállításaikat.

Az Orsz. Magy. Bány. és Koh. Egyes. Borsod-Gömöri osztálya 1912. évi július hó 5-én Rudóbányán rendkívüli közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal: 1. Elvi megállapodások a „Végrehajtási utasítás az ásványolajféldről és földgázokról szóló törvényhez” című előadói tervezetre vonatkozólag. 2. Ugyanaz „György Albert okl. bányamérnök, a hites bányamérnöki intézmény” tárgyában benyújtott indítványának ügyében. 3. Ugyanaz „Roth Flóris bányagazgató, a főiskola tárgyában előterjesztett javaslatának” ügyében. 4. Ugyanaz a „Magy. Gyáriparosok Országos Szövetsége a választói jog reformja tárgyában benyújtott felterjesztésének (ill. „Összeférhetetlenségi törvényrevízióját” tárgyaló részének) ügyében. 5. Bányaiskolaügyi jelentés. A bányaiskola 1912—13. évi szaktanfolyam költségvetésének jóváhagyása.

A szurduki szénbánya, amely tavaly még csak napi 20—25 tonna szenet termelt, időközben kiépítette iparvágtnyát. Az eszme bevált s a társulat most napi 100—130 tonnát termel, mely körülmény legfényesebb bizonyítékát adja annak, hogy Szurduk vidékén nagy mennyiségű szén fordul elő.

Gyárfelügyeleti gyűlés. A Bartelmus és Társa kisgarami és pilseni vas- és zománccgyárak központi igazgató-tanácsa a múlt héten tartotta első magyarországi igazgatósági gyűlését a zólyomgyeji Kisgaramon, ahol a cégnek államtól vásárolt gyártelepe van. A gyűlésen megjelentek: *Hopfengärtnor Miksa* elnök, *Bartelmus Mór* központi igazgató, *dr. Luczek József* császári tanácsos, bankigazgató, *Mörky Jenő* magánzó. Az igazgató-tanács tagjai megtekintették a gyár üzemét és *Bartelmus Richárd* kisgarami gyárigazgató előtt megelégedésüknek adtak kifejezést. Este a kisgarami lakosság és a gyárvezetőség a vendégek tiszteletére fényes kivilágítást rendezett s a következő napon a központi igazgató előtt a község, az egyház képviselői, valamint a gyár munkásai tisztelegtek. Ez alkalommal *Luczky Ignác* ottani plébános szép beszéddel üdvözölte a központi igazgatót hatvanadik születése napján s figyeimébe ajánlotta a kisgarami gyári munkások sorsát. A központi igazgató válaszolva a beszédre, azt a komoly ígéretet tette, hogy mint eddig is, de ezután még fokozottabb mértékben fog a kisgarami gyár munkásainak jólétéről gondoskodni. Kijelentette, hogy az olcsóbb megélhetés biztosítása végett egy gyári fogyasztási szövetkezetet fog létesíteni. A gyár munkásai a központi igazgató kijelentéseit örömmel vették tudomásul s lelkesen ünnepezték őt.

Ugyanilyen sorsra jutott a dévai járás Hondal községben fekvő, *Clementi* néven arany és ezüstre adományozott bánya.

Arjegyzéke a besztercebányai m. kir. rézpörölyhivatal kovácsolt és hengerelt rézgyártmányainak. Érvényes 1912. évi június hó 26-tól. Mosó és pálinka katlanok, mosótál, süvegek és ezekhez hasonló mélyített gyártmányok. 400 mm. átmérőn alul 100 kg. 273 K, 400 mm. 800 mm-ig 100 kg. 267 K, 800—1100 mm-ig 100 kg. 297 K, 1100—1200 mm-ig 100 kg. 307 K, 1200—1300 mm-ig 100 kg. 327 K. Takaréktüzhely-üst 100 kg. 283 K. Kacsuta 9—12 mm-ig 100 kg. 260 K. Kacsuta 13—28 mm-ig 100 kg. 250 K. Kazánfenék 100 kg. 255 K. Rudrészt 100 kg. 247 K. Ocskaréz 100 kg, 171 K. Árengedmény. Árak helyt Besztercebánya vasuti állomás, 50 kg.-ot meghaladó rendelés esetén az áruk a vevő fél vasuti állomására bérmentve szállíttatnak.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Der Staat und die Petroleumindustrie. Finanzminister *Dr. Johann Teleszky* erstattet dem Reichstage Bericht über einen Vertrag, den er mit der *Ungarischen Karpathen-Petroleum-Aktiengesellschaft* in Angelegenheit der Uebertragung der ausschliesslichen Montanrechte in einem Theile des Izathales im Mármaroser Komitat abgeschlossen hat. Der Finanzminister setzt auseinander, dass es sich hier um die Ausbeutung eines nach Ansicht hervorragender Geologen sehr ergiebigen Petroleumgebietes handelt. Die Gewinnung aus einem einzigem Bohrloche beträgt bis 25 Tonnen täglich. *Das Rohöl ist von ausgezeichnete Qualität.* Mit Rücksicht darauf, dass der Staat in der Frage der Erdgasgewinnung selbstständig vorgehen muss, findet der Minister es gerathen, die Petroleumfrage gemeinsam mit dem privaten Kapital zu lösen. Die Bohrkonzessionen für das Izathal befinden sich in den Händen einer englischen Aktiengesellschaft. Sie hat im Jahre 1910 die Ungarische Karpathen-Petroleum-Aktiengesellschaft gegründet und deren Kapital von 1½ auf 2 Millionen

Kronen erhöht. Der abgeschlossene Vertrag sichert dem erwähnten Gebiet, die Hoffnungen der Geologen sich halbwegs verwirklichen, eine glänzende, an Galizien und Rumänien erinnernde Petroleumindustrie. Die *Karpathen-Petroleum-Aktiengesellschaft* erhöht ihr Aktienkapital auf 5½ Millionen Kronen, davon zeichnet das kön. ung. *Aerar Nominale* 500.000 K. in der Weise, dass es 400.000 K. einzahlt und für den Rest 20 Bohrrechte im Izathale auf einem Gebiete von 6200 Hektar überlässt. Das bedeutende Gebiet wird damit begründet, dass die Richtung des Petroleumvorkommens heute nicht festgestellt werden kann. Die Zeitdauer der Uebertragung der Rechte wurde auf 50 Jahre, eventuell auf weitere 25 Jahre festgestellt.

Verein Ungarischer Berg- und Hüttenunternehmungen. Unter lebhafter Beteiligung der Mitglieder hielt der Verein Ungarischer Berg- und Hüttenunternehmungen seine Generalversammlung. *Präsident Dr. Franz Chorin* wies in seiner Eröffnungsrede darauf hin, dass die Eisenindustrie auf ein befriedigendes Jahr zurückblicken kann und dass auch die *Kohlenindustrie* einen namhaften Fortschritt aufzuweisen vermag. Die Produktion der ungarischen Kohlenindustrie im vorigen Jahre wird auf 95 Millionen *Meterzentner* geschätzt und sie wird heuer voraussichtlich 100 Millionen erreichen. Diese Produktion entspricht einer *Investition von 250 Millionen* und einem 60.000 Arbeitern ausgezahlten Arbeitslohn von 60 Millionen Kronen. Trotzdem ist unsere Kohleneinfuhr im Jahre 1911 bedeutend gestiegen. Was die Zukunft der *Kohlenindustrie* anlangt, so muss auf zwei Umstände hingewiesen werden: die Arbeiterausbildung und die Frage der Verkehrsmittel. Obgleich die Arbeitslöhne bei uns eine namhafte Steigerung aufweisen und im Jahre 1910 sogar höher waren als in Oesterreich, muss die ungarische Kohlenindustrie immer damit rechnen, dass wir ein Agrarstaat sind und die landwirtschaftlichen Arbeiten in den Sommermonaten auch einen Teil der Kohlenarbeiter binden. Deshalb muss doppeltes Gewicht auf die Arbeiterausbildung, sowie darauf gelegt werden, dass die Bergwerke so eingerichtet werden sollen, dass ihre Produktionsfähigkeit vom Herbst an erheblich gesteigert werden könne.

Exploitation des Siebenbürger Erdgases. Zwischen dem Finanzminister *Johann Teleszky* und einer aus englischen und amerikanischen Ingenieuren und Unternehmern bestehenden Interessentengruppe fanden mehrere Tage hindurch Konferenzen statt, welche mit vollem Erfolg zu Ende geführt wurden. Es handelte sich bei diesen Verhandlungen um die Nutzbarmachung der *Kissármás* und in anderen Theilen Siebenbürgens aufgedeckten Erdgasquellen durch Errichtung von Industrieunternehmungen, für welche der Bezug des Erdgases vertragsmässig sichergestellt wurde. Die zu gründenden Fabriksunternehmungen werden selbstverständlich im Sinne des Industrieförderungsgesetzes auch anderer staatlicher Unterstützung theilhaftig werden. Der Finanzminister wird dem Abgeordnetenhaus über diese Aktion seinerzeit einen Bericht vorlegen.

Kapitalserhöhung der Urikány-Zsilthaler Ung. Kohlenbergwerks A.-G. Die am 4. Mai abgehaltene Generalversammlung der Urikány-Zsilthaler Ungarischen Kohlenbergwerks-A.-G. beauftragte die Direktion die Erhöhung des Aktienkapitals der Gesellschaft von K 9.000.000 durch Emission von 35.000 Stück neuen Aktien à Nom. K 200— auf K 16.000.000 und gleichzeitig den Umtausch der im Verkehre befindlichen 112.500 Stück Aktien à Nom. K 80— gegen 45.000 Stück Aktien à Nom. K 200— zum geeigneten Zeitpunkte durchzuführen. Auf Grund dieses Auftrages hat die Direktion mit der Ungarischen Allgemeinen Kreditbank ein Übereinkommen getroffen, wonach dieses Institut den Umtausch versieht und gleichzeitig die zur Emission gelangenden 35.000 Stück neuen Aktien zum Emissionskurse fix übernimmt. Die Ungarische Allgemeine Kreditbank wird von den neu auszugebenden Aktien 9000 Stück zu Originalbedingungen den Besitzern der alten Aktien Ende Juni zur Übernahme anbieten, während sie die restlichen 26.000 Stück Aktien an kapitalskräftige Hände gegen mehrjährige Speerverpflichtung begeben hat. Auf diese Weise wird dieser Aktienbetrag längere Zeit überhaupt nicht auf den Markt kommen. Die neuen Aktien werden ausser an der Pariser, Lyoner und Genfer Börse, auf welchen die Aktien der Gesellschaft bisher notiert sind, auch auf der Budapester und Wiener Börse eingeführt werden.

Die Bahnbauten in Bosnien. Im bosnischen Ausschuss des österreichischen Abgeordnetenhauses hat der Regierungsvertreter Ministerialrath Zolger das Verzeichnis der projektierten Bahnlagen in Bosnien und der Herzegovina mitgeteilt. Danach ist der Neubau von fünf, eventuell sechs und der Umbau von drei Linien geplant. Das Programm umfasst die nachstehenden Verbindungen: Neubauten: Banjaluka—Jajce, 72 Kilometer, 36 Millionen Kronen; Bugojno—Prozor—Rama, 78 Kilometer 42 Millionen Kronen; Brčko—Tuzla—Bjelina—Naca, 120 Kilometer, 26 Millionen Kronen; Samac—Doboj, 62 Kilometer 20 Millionen Kronen; Bugojno—Arzano (schmalspurig) 110 Kilometer, 34 Millionen Kronen. Umbauten: Jajce—Bugojno, 44 Kilometer, 10 Millionen Kronen; Rama—Mostar, 56 Kilometer, 23 Millionen Kronen; Doboj—Sarajevo, 184 Kilometer, 66 Millionen Kronen; eventuell noch der Neubau Bihač—Novi, 67 Kilometer, 20 Millionen Kronen. Die bosnischen Bahnen werden also insgesamt, wenn man auch den Neubau Bihač—Novi einbezieht, eine Länge von 793 Kilometern haben und einen Kostenaufwand von 277 Millionen Kronen

Der Absatz der österreichischen Eisenwerke. In den nachbenannten Fabrikaten — soweit diese einer quotenmässigen Verteilung auf die einzelnen Werke unterliegen — beziffert sich der Absatz pro Mai 1912 wie folgt:

	Mai		Seit 1. Januar	
	1912	gegen 1911	1912	gegen 1911
	Meterzentner			
Stab- u. Fassoneisen	428.323	+ 39.544	2.043.778	+ 424.290
Träger	182.153	+ 31.446	740.067	+ 170.588
Grobleche	62.987	+ 26.396	283.677	+ 99.863
Schienen	114.301	+ 3.244	389.202	— 7.492

Im Mai ist der Absatz in sämtlichen Produktionszweigen ein höherer gewesen. Das gilt vom Verkauf in Stabeisen, der Weiter ein reger bleibt, in Trägern, welche infolge der anhaltenden Bautätigkeit stärker benötigt werden, und in Grobblechen, wo die bessere Beschäftigung der Maschinenfabriken und der Schiffswerften zurückwirkt. Selbst bei Schienen, deren Ablieferung früher stagnierte, hat sich im Mai eine Steigerung ergeben. Auch seit dem 1. Januar um rund 7500 Meterzentner zurückgeblieben.

Bau einer neuen Maschinenfabrik und Gieserei. In Tabor gründete sich eine Aktiengesellschaft mit einem Grundkapitale von 2 Millionen Kronen, bestehend aus 5000 Aktien à K 400 Nominale.

✕ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✕

Allami hivatalnok. Ha ön magát büszkén vallja állami hivatalnoknak, ebben valaki épp oly kevésbé gátolja mint nem akadályozza abban, hogy a kaportalai maharadzsának tarisa magát. Ellenben, ha valaki állami hivatalnok, viselkedjék oly komolysággal, mint ez minden nagykoru férfitől elvárható. Ámbátor okos ember abba se avatkozik. De már engedelmet kérünk, akárki is legyen válogassa meg a szavait, ha társaságban könnyelmű nyilatkozatokat tesz, mert ezért felelősségre vonják és akár állami hivatalnok, akár nem, bőrére megy a játék. Hogy ön kincstári ember, ahogy magát levelében nevezi, ez kellemetlenebbé teszi önre az affairet, mert azt mondják majd, hogyha nem tud használni a kincstárnak, ne ártson, Miért tesz könnyelmű nyilatkozatokat, mikor tudhatná, hogy kis városban, pláne korealmában tett nyilatkozatok, egy perc alatt befutják a várost. Hogy is mondhatja azt, hogy „lím-lom az a lap.“ Ha most majd kiszerveztik önt és nyílt színen leostobázzák, magára vessen. Mi nem akarunk a sajtó magasztos hivatásáról rigmusokat faragni ebből a kisvárosi esetből kifolyólag, de a felhozott dolog csakugyan közérdekű volt, ha azt az a lap közzétette, jól tette s ha ez az ön hivatalának kellemetlen, azért a helybeli sajtót becsmerélnie, lezsidógyerekeznie már csak azért se illik, mert 1. az ön korában az embert általában már bizonyos higgadság, hogy ugy mondjuk megülepedség jellemzi, 2. esetleg az ön saját hivatali működésére is vonatkozhatik az a kritika, 3. Abból, hogy a kritika kellemetlen még nem következik, hogy az jogtalan, vagy nem igaz. Mi irunk az ön érdekében s hisszük, hogy gyökerében elfojtjuk a keletkezőben levő vitát. De ajánljuk, máskor legyen óvatosabb és ne siessen ugy minden ódiomot a maga vallára szedni, mert bizony mondjuk önnek, hogy azzal se magának nem használ, de hogy hivatalának mindenesetre árt, efelől már biztosíthatjuk is. Si tacuisses

F. F. urnak Budapest. A kérdéses bányakapitánysági határozat az ottani társaság részéről tekintetében hozatott. Ezt kivethette volna különben, ha figyelmes olvasó. Ez a határozat nem valami fontos. Köszönjük szives felvilágosításait. Alkalmadtán visszatérünk még rá.

Árlejtési hirdetés.

A zalatnai m. kir. főbányahivatal által ezenel közhírré tétetik, miszerint a kezelése alatt álló zalatnai kincstári szénkéneggyár által 1913. évi január hó 1-től, 1913. évi december hó végéig torjeddő egy év alatt szükséglendő mintegy

48.000 métermázsa

kétszer finomított 99.4% ként tartalmazó, vagy egyszer finomított 99.00% ként tartalmazó, tiszta, darabos siciliai, vagy hasonló kéntartalmu amerikai

kén beszerzése

íránt

1912. augusztus 14-én d. e. 11 órakor

zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szükségelendő 48.000 métermázsa kén száraz és ümlesztett állapotban (a la rinfusa) 100 kg.-ként számítva a zalatnai vasúti állomásra bér- és költségmentesen szállítandó. Ajánlattevő ajánlatában tartalmat annak kijelentése mellett, hogy kétszer vagy egyszer finomítottként kíván-e szállítani, pontosan és határozottan ezen szavakkal köteles megjelölni.

Felhivatnak tehát vállalkozni kívánók, miszerint az egy koronás bélyeggel ellátott szabályszerű zárt írásbeli ajánlataikat határozott ár kitüntetéssel — mely ajánlatnak külső borítéka a következő felirással látandó el: „Ajánlat kén szállításra“ — az alólirott m. kir. főbányahivatalhoz 1912. évi augusztus hó 14-ének délelőtti 9 órájáig nyujtsák be vagy postán küldjék be, ahol az ajánlatok ugyan az nap délelőtti 11 órakor fognak felbontatni.

Vállalkozó köteles, a versenytárgyalást megelőzőleg legalább 8 nappal, megfelelő kénmintát (5 kg.-os postacsomagban) beküldeni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlathoz az egész mennyiség értékének megfelelő és pedig 250.000 korona erejéig 5%₀; ezenfelül 2%₀ készpénz vagy bánatpénzként érvényesnek nyilvánított állami vagy más értékpapírok csatolandók, melyek a tőzsdei árfolyam szerint, de nem névértéken felül számítva fogadtatnak el.

Utó vagy nem hivatalos — magyar — nyelven írt, vagy a kén minőségének nem a fentiek szerint körülírt módon tett ajánlatok, figyelembe nem vétetnek.

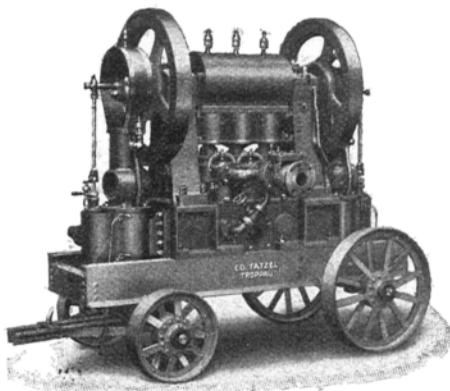
Fentartja magának a m. kir. Főbányahivatal az azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra tekintet nélkül, szabadon választhasson.

A szerződési feltételek a hivatalos órák alatt, az alólirott kir. Főbányahivatalnál betekintheők, melyek kívánatra postán is elküldetnek.

Zalatna, 1912. július hó 1-én.

M. kir. főbányahivatal.

ED. TATZEL, Troppau.

**Dugattyús-, kör- és forgattyús-
dugattyús**

szivattyúk

minden célra.

Magasnyomású fuvók.

(203/789/7/11)

